

Spredifikis

taî 12tâ Merz = mehnescha deenâ

Allukfnes = basnizâ

turrehts

no

D. F. V. v. Rühl,

Allukfnes = un Seltina = draudses mahzitaja un Wallas Prah-
westa = walsts Prahwesta.

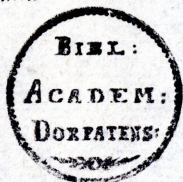
Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

Tai

mihlai Allukfnes = un Seltina = draudsei

par paleekamu peeminneschanu

drifkhts.

Rihgâ 1820.

Drifkhts pee J. C. D. Müller.

Da Deewa mihleſtiba, ta ſchehlaſtiba muhſu
Kunga Jeſus Kriſtus un ta ſadraudſeſchana ta
ſwehta Garra lai irr ar jums wiſſeem!

Jau daſchu ſwehtu deenu effam mehſ
ar leelu preeku ſwehtijufchi ſchinni Deewa
nammâ, mihtli draugi! bes teem baſniſaſſweht-
keem, fo mehſ iſgaddus ſwehtijam. Tahda
deena bij, kad mehſ preekſch deſmitſ gaddeem
Deewam par to pateizam, ka Widſemmes eedjij-
wotaji jau ſimts gaddus appakſch Kreewu-Kei-
ſeru waldijchanas bij laimigi un meerigi dſihwo-
juſchi. Tahda bij, kad mehſ preekſch trim gad-
deem peeminnejam, ka tas Deewa kalps Martin
Lutter preekſch trim ſimteem gaddeem to kriſtigu
mahzibu pehz Deewa wahrdeem bij iſſkaidrojis.
Bet ſchodeen, mihtli draudſes-beedri! irr jums
weena labbdarriſchana fluddinata, kaſ jums un
wiſſeem Widſemmes ſemneekeem ihpaſchi peederr;
kaſ jums us raddu-raddeem un wiſſeem nahka-
meem laikeem weenu laimigaku dſihwoſchanu ap-
ſohla. Un ſchi preeziga ſianna irr jums ſchodeen
tikkuſi, tahdâ deenâ, kurrâ mehſ pateizigi pee-
minnam, ka muhſu ſchehligſ Keiſers Alekſanders

Dewinapazmit gaddus walda. Kurfch apdohmigs
 zilweks, kas appafsch wiinna waldischanas dsih-
 wo, ne atsihtu to daudstahrtigu labbumu, fo
 winsch ne ween sawas walstibas laudim, bet ar-
 ridfan zittahm tautahm irr fagahdajis? Kur-
 ram ne nahktu prahta, ka winsch ar sawu farras-
 spehku to breesmigu eenaidneeku uswarreji, kas
 muhsu walstibu un zittas walstibas pohstija; ka
 winsch muhsu tehwu semmi un zittas semmes
 no farrasleesmahm isglahbe un to faldu meeru
 atdewe? Tapatt schis muhsu schehligs Keisers
 weenumehr us to dohma un par to gahda, ka
 wiinna walstibas behrneem labbi flahthohs, ka
 eefsch semmes gohdiba mahjo, ka schehlasti-
 ba un peetizziba fastohpahs, ka taisniba un
 meers skuhpstahs, ka pateefiba no semmes
 isaug un taisniba no debbesim skattahs.
 Dabw. dseesm. 85, 10 — 14. Tahdu lab-
 bumu buhs mums schodeen pateizigi atsiht, kad
 meh's to deenu swehtijam, furrâ winsch irr eefah-
 zis walduht. Lai tad noteek, ka tas Apustuls
 Pahwils mahja 1 Tim. 2, 1 — 4. pah'r wif-
 fahm leetahm luhgschanas, peefaufschanas,
 aisluhgschanas un pateifschanas par muhsu
 augstu waldineeku, ka meh's meerigi un
 rahmi dsihwojam eefsch wiffas deewakalpo-
 schanas un gohda.

Wiswairak jums tahdas luhgschanas pee-
 flehjahs, kas juhs schodeen ar ne-isfkaitamu
 pulku effat atnahkufchi, to jaunu schehlastibu
 flausiht, fo juhsu Keisers un juhsu dsimtskungi
 ums irr nodohmajufchi.

Ur preezigu firidi effat juhs to preekschlassitu fluddinafchanu dsirdejschi, fa jums pehz trim gaddeem buhs eefahf to brihwibu dabbut. Kad tas eefsch teem jauneem likkumem nospreests laifs buhs pahrgahjis, tad buhs jums waktas, pehz sawas paschas apdohmaschanas un patifschanas par sawu labflahfchanu gahdaht, un sawu maisi un usturru mefleht, fur juhs paschi dohmaseet to wifslabbaki atrast, lai nu buhtu eefsch semmes kohpschanas, woi zittâ dsihwesfahrta jeb ammatâ, ta, fa ikkats pehz sawas paschas sapraschanas un pehz saweem spehfeem, labbus darbus strahdadams un gohdigi dsihwodams, to warrehs pelniht un sagahdaht. La nu teescham irr weena leela schehlastiba, tas irr weens leels labbums, par fo jums waijag no firids preezatees.

Lai tad Deews dohtu, fa schi brihwiba wifseem par labbu un par swehtibu isdohtohs, fa wiffi scho preezigu sinnu ar tahdu prahtu sawemtu, fa peeflahjahs. Tad wehl warretu zerreht, fa no scha laifa juhfu labflahfchana eefahfs wairotees, fa juhfu behdas weeglakas palifs, fa juhs peeaugsteet garrigâ apgaitmoschanâ un sawai kristigai tizzibai par gohdu dsihwofeet.

Klaufait tad, luhdsami! klaufait, fo es jums no Deewa puffes, fa Kristus kalps, fa juhfu mahzitais un draugs pehz mannas apsinmaschanas no mihlestibas fazzischi. Gan es jau trihsdesmit un trihs gaddus aisweenu ar ruhpefchanu tahdas mahzibas no Deewa wahrdeem

esmu fluddinajis, kas warreja derrigas buht us juhtu ſwehtibu. Det ſchodeen, to apleezinaju es preeſch ta wiſſufinnadama Deewa, ſchodeen es wairak, ne kà kahdà zittà reifè par to behdajohs, ka manni wahrdi jums pee firds eetu, mihs ki rizzibas beedri! Schodeen es luhdsu Deewu ar karstu luhgschanu, ka wiſch eekſch man, fa wa wahja kalpa, ſpehzigſ rakditohs; ka wiſch man ar ſawu ſwehtu Garru gribbetu flahſt ſtahweht un man palihdſeht, tahdus wahrduſ runnaht, kas ſawus ſwehtus auglus wehl nahkamòs laikòs baggatigi neſtu, ka juhsu firdis taptu trauzetas, kà no weenas Deewa balſ, kas no debbefim atſkann.

Kur zittur ſinnatu es ſmelt ſcho waijadſigu gudribu un ſpehku, kà no paſchas bihbeles, no ſcha awota tohs dſihwibas, fo Deews patſ mums irr atwerriſ? Kur zittur atraſtu es to ihsſtenu gaiſchumu, ar fo juhsu dwehſeles apgaiſmoht, kà no ſcheem wahrdeem, kas mums irr par ſpihdekli us muhsu tumſcheem zelleem? Kur nahkſchu man weens labbakſ padohms, kà no tahm grahmatahm, fo paſchi tee mahzekki muhsu Kunga Jeſus Kriſtus irr ſarakſtijuschi, kas wiſnu ar ſawahm azzim redſeja un ar ſawahm auſim dſirdeja?

Du tad dohmadaſms un fataiſidamees us ſcho ſwehtu deenu esmu es iſmeklejis tahdu weetu muhsu ſwehtòs rakſtòs. Wiſna irr atrohnama eekſch ta Upuſtula Pehtera pirmaſ grahmataſ, ohtrâ nodallâ 16tâ un 17tâ pehrſchâ:

Itt, kà tee swabbadneeki, un ne itt kà buhtu jums ta swabbadiba par apfeggu ta launuma, bet itt kà Deewa kalpi.

Turrait wiffus gohdâ: mihlojeet to brahlu draudsibu, bihsteetes Deewu: gohdajt to fehninu.

Tas Upustuls Pehteris rakstija scho grahmatu us teem kristigeem zilwekeem, kas pee Suhdu tautas peederreja, un to kristigu tizzibu bij usnehmuschi, un kas tobrihd dsihwoja ap-paksch paganiskahm waldischanahm. Teem sakka winsch, ka kristigeem zilwekeem eeksch wiffahm dsihweskahrtahm buhs deewabihjigi dsihwoht un saweem waldneekeem paklausiht. Ihpaschi winsch eeksch teem preekschlassiteem wahrdeem runna no swabbadneekeem, tas irr, no brihwlaudim. So tee Suhdi turrejahs par brihweem laudim, par tahdeem, kas ne weena zilweka kalpi bij. Bet starp paganeem bij wehl gruhtha kalposchana. Tapehz winsch mahza: Lai nu gan juhs effat swabbadneeki, tad tomehr juhsu swabbadiba naw par apfeggumu ta launuma. Bet juhs paleekat Deewa kalpi. Tam buhs jums paklausiht. Tas grihb, ka juhs taisni un beswainigi dsihwojeet. Turrait tadehl wiffus gohdâ, furrus Deews pahjums irr eezehlis par waldneekeem. Ne atraujeet saweem brahteem, kas lihds ar jums pee kristigas draudses peederr, tapehz to mihlestibu, ka winni paganiskeem kungeem kalpo. Bihsteetes Deewu un gohdajat to fehninu. No scheem wahrdeem juhs warrait skaidri mahzitees, ar kahdu firdsprahthu jums buhs to labbdarrischanu

faemt; Fas jums schodeen irr fluddinata. Prohti, schi jauna labbdarrischana juhs skubbina 1) us pateizibu; 2) us fristigu prabtu un fristigu dschwoschanu, un 3) us to, fa juhs pee = augtut wissadâ labbâ atschichanâ un gudribâ.

Ea jauna buhschana, kurrâ juhs us preef = schu dschwoseet, skubbina juhs

pirmâ fahrtâ us pateizibu prett Deewu, prett sawu schehligu Keiseru un prett saweent dsimtskungeem.

Deewam jums buhs pateift par to. Lai gan zilweki scho labbumu jums irr nodohmajuschi un nospreeduschi, tad tomehr Deews tas irr, fas zilweku prabtu un dohmas walda, un fas pee wisseem labbeem darbeem sawu swehtibu dohd. So wissa labba dahwana un wissa pilniga dahwanaschana irr no augfchenes, fas nahf semme no ta tehwa tahs gaismas. Zehk. I, 17. Utsichstam mehs wiinu fâ to deweju wissu labbu dahwanu, fâ to, no fa wissi, arr tee wiss masaki preeki nahf, fas muhs eelihgsimo un spir dsina, zil wairak waijag mums tizzeht, fa tahs leelas labbdarrischanas, ar fo winsch wissus ee dschwotajus weenas semmes apfwehti, wiina darbs irr? Apustul. darb. gr. 17, 26. Winsch irr darrijis no weenas affins wissu zilweku = tautu, fa ta dschwotu wirfs semmes, un irr eestahdijis tohs papreefsch noliktus laikus un tahs eschas stahdijis, fur teem jadschw. Eâ winsch arr schohs laikus preefsch jums irr nolizjis un eestahdijis. Daschi

gads-fimti irr aisgabjufchi, fur tas ne warreja notikt. Bet nu tas irr peepildihts, fo juhfu tehwu-tehwi gan wehleja, bet ne dabbuja wifs redseht. Nu buhs tam pehz Deewa prahta notikt. Zeizeet winna schehlastibu ar pasemmigu firdi. Tas naw juhfu nopelnums, ta irr Deewa dahwana. Jo, kas irr tew, fakka tas Apustuls I Kor. 4, 7. fo tu ne effi dabbujis, un ja tu arridsan effi dabbujis, fo leeljees tu, itt, ka ne buhtu tu to dabbujis? Kad juhs to pasemmigi apdohmafeet, tad juhfu firds jumis gan rahdihs juhfu apgrehkoschanas prett Deewu, un juhs fazzifeet: Kungs, mehs effant mas prett wiffu schehlastibu un ustizzibu, fo tu taweem nezeenigeem kalpeem un nezeenigahm kalponehm padarri. Zif leels tad buhtu tas grehks, kad juhs scho sawa Deewa mihlestibu ne gribbetut zeenicht, kad juhs scho labbdarrischanu ar weenu nemeerigu, skummigu prahtu gribbetut faemt, kad juhs leelidamees gribbetut wairak wehleht un prassiht, ne ka Deews pehz sawa tehwa-prahtu jumis pasnehds. Woi tad ne buhtu us jumis ja fakka, ka Mofsus fazzija us teem Israela-behrneem, furrus winsch no Egip-teru-semmes bij isweddis, un kas aisweenu ne pateizigi prett Deewu apgrehkojahs: 5 Mof. 32, 6. 7. Urrig tu ta tam fungam atmaf-fast, tu trakka un nesaprattiga tauta? Meggi winsch irr taws tehws, kas tew atpirzis irr, kas tew darrijis un fataisijis irr? Utminn to preefschaju muhschu, nemm wehrâ tohs gaddus no raddu-raddeem,

waiza tawu tehwu, tad winsch tew stahstihß, tawus wezzajus, tad winni tew fazzihs. Ne atraujeet fawai firdi to preeku, fo tas pateizigs zilweks bauda, fa juhs nezeenigi ne tohpat tahdas shehlastibas. Kad juhs Deewa pateizigi behrni gribbat buht, tad juhs arri wehrâ liffeet, fa Deews zaur scho labbdarrishanu, tapatt, fâ zaur zittahm labbdarrishanahm juhs gribb pee few wilkt un labbinahht, lai winna jo wairaf mihlotut, jo stiprakî winnam ustizzetut, ar jo labbaku prahhtu winnam paklausitut; fa juhs pastahwigi paleekat eeffch tahs zerribas, fa Deews juhs ne atstahs, fa winsch jums flahht stahwehs un juhs teescham aplaimohs, kad juhs tiffkai weenumehr pee winna turrefeetees.

Bet arridsan fawam shehligam Keiseram jums peeclahjahs fawu pateizibu parahdiht. Winsch irr no Deewa us to isredsehts, jums scho labbumu padarriht. Wisseem faweem ap pakschneekeem gribb winsch, zil sinnadams un spehdams, palihdseht. Urr us jums winsch irr dohmajis, arr par jums gahdajis. Râ waijag jums preezatees, fa winsch starp faweem ne isffkaitameem tuhffstoscheem walstibas laudim juhs naw aismirfis, bet ihpafchi par jums gahdajis; fa pee winna daudsfahrtigeem darbeem un leelahm behdahm, fchi apgahdaschana winnam arr pee firds gulleja. Tâ, fâ winna bilde, fas schê basnizâ preeksch juhsu azzim irr uszelta, jums taggadin mihliga rahdahs, tâ winna firds irr shehliga un labprahhtiga prett wisseem. Ur leelu ruhpeschanu, gudribu un taisnibu irr tee lifkumi

farakstiti, fo wünsch jums par labbu irr apstipri-
 najis, fa ne weenam nei ohtram taptu pahri dar-
 rihts. Utjehdseet to ar pateizibu. Palaujeetees
 us to, fa wünsch tif labbi irr gahdajis, fà wai-
 jadseja. Lai ne weens fawâ nepateizigâ prah-
 tã eedrohschinajahs to smahdeht un nizzinaht, fo
 wünsch ihsti ne faproht, jeb ar fo winna ne gau-
 figa firds naw meeriga. Kas to darritu, tas
 apgrehtotohs prett fawu labbdarritaju. Un kas
 wehl zittus us tahdu paschu nepateizibu fahr-
 natu, tas few un zittus nelaimê un pasufchanâ
 gahstu. De, manni mihtli! Kad juhs fawu
 meeru un laimi wehlejeet un faprohtat, tad nem-
 meet ar fluffu pateizibu, kas jums tohp dohts, fa
 juhsu augstais waldineeks dabbu sinnaht, fa juhs
 winna ta mihtlojeet, fà wünsch juhs mihtlo. Pa-
 rahdajt winnam fawu pateizibu zaur to, fa juhs
 labprah- winna pawehleschanas padarrait; lab-
 prah- teem no winna eezelsteem preekschneekeem
 paklaufait un teem padewigi effat. Jo ta wal-
 dischana irr Deewa sullaine, sakka tas swehts
 Pahwils Reem. 13, 4. tew par labbu, bet
 ja tu launu darri, tad bihstees; jo ta to
 sohbinu wolti ne nefs, jo ta irr Deewa sul-
 laine, weena atreebeja par soh-dibu tam
 laun-darritajam.

Urr faweem dsimts fungeem effeet patei-
 zigi. Tee jo irr tee, furreem juhs lihds schim
 peederrejat, un kas nu atsakka fawahm teefahm
 jeb walkahm, lai jums taptu laimiga dsihwoscha-
 na. Tee jo irr tee, kas juhsu dehl daschas beh-
 das un daschu gruh-tumu panessihs, kad juhsu

jauna buhschana eefahks. Woi juhs to ne gribbetut atjehgt? Juhs fainneeki, kas juhs no faweem Rungeem tahdas weetas bijot dabbutufchi, fur juhs dauds gaddus ar behrneem un behrneem laimigi dsihwojat, un fawâ labflahschanâ pee:augat, woi warrait juhs faho labbutu aismirft? Ak, zeekreis irr juhsu waldneeki eefsch behdahm un eefsch truhkuma, eefsch daschfahrtingahm nelaimehm, kad ugguns:grehks juhsu mahjas norihja, kad fruffa juhsu labbibu tehreja, kad zaur nifnahm fehrgahm jeb zittahm wainahm juhsu dsihwofchi pakritte, jums ar naudu, ar labbibu un zittahm waijadfibahm palihdsejufchi? Woi warrait juhs leegt, ka tee eefsch neweffelbahm par jums un juhsu behrneem gahdaja; ka tee gudrus dakterus turreja un dahrgas sahles pirka, juhsu dsihwibu isglahbt? Woi jums ne waijag to apleezinagt, ka dasch mihligs leelskungs, dascha schehliga leelamahte tohs gruhiti neweffelus fawâ muischâ usnehme, tohs apmekleja un ar fawahm rohkahm kohpe un spirdsinaja? Zeescham juhs ne warrait bes pateizibas:affarahm dohmaht us tahdahm paradifchanahm tahs mihlestibas. Lai nu arr notiftu, ka pehz fahdeem gaddeem, kad juhs jau to brihwibu buhsfeet dabbutufchi, dasch no jums fawu pahrtifschanu zittâs weetâs meflehs, fur winnam labbaki patiks, tad tomehr leels pulks, furreem fawa wezza dsihwe mihla irr palikkusi, wehlehs turpatt palikt, fur winsch meerigi ar faweem behrneem dsihwoja. Tahdi, kad winni labbi, pateizigi zilweki irr, labpraht no faweem Run-

geem taps paturreti. Tee wiinnus ne nostums,
 ne fusths aplam no wiinnu weetas. Uisweenu
 tahdi paliks sadraudsinati ar saweem wezzeem
 maifes tehweem. Uisweenu warrehs wiinni wehl
 glahbschyanu un palihdsibu no teem zerreht. Jo,
 fur pateizigs prahts rahdahs, tur arridsan ne
 truhkst palihdsiba ihstenâ laifâ. Un paschi tee,
 kas nahkamôs laifôs zittâs weetâs dsihwohs un
 furrus Deems eeksch wiinnu jaunâs dsihwes-fahr-
 tas fwehtihs, tee jo ne warretu scho fwehtibu
 atrast, ja wiinneem ne buhtu no saweem fungeem
 schi labbdarrischana dohta, kas schodeen tappe
 fluddinata. Utsihstat to, prahtigi buhdami!
 tad jums ne truhks ta pateiziba.

Bet ne ween us pateizibu skubbina juhs ta
 labbdarrischana, kas jums schodeen irr apfoblita,
 bet arridsan ohtrâ fahrtâ us kristigu prahtu un
 kristigu dsihwofchyanu. Itt fâ swabbadneeki,
 fakka tee preekschlassiti wahrdi, un ne, itt fâ
 buhtu jums ta swabbadiba par apfeggu ta
 launuma. Jums irr weens augstaks gohds
 wehl, ne fâ tas wahids brihwlaudis jums dohd.
 Juhs effat kristigi zilweki. furrus tas Deewa
 Dehls irr brihwus darrjis. Ja juhs tas
 Dehls atswabbina, tad buhseet juhs tee-
 scham swabbadi, fakka Jesus. Ja wiinna
 mahziba un atpestischana sawu spehku pee juhsu
 firdim parahd, ja juhs zaur wiinnu effat isglahbti
 no saweem grehkeem, no sawahm launahm ee-
 raschahm, un no wiffas netaisnibas, tad wehl
 effat juhs ihsti brihwi. Tas kristigs zilweks, kas
 kristigu prahtu turr un kristigi dsihwo, tas dsihwo

meerigi kaut fahdâ dshwes fahrtâ: lai buhtu Kungs moi appafschneeks, lai waldineeks moi kalps. Warr buht, fa dasch eefsch fawas nejehd, sibas aplam dohma, fa buhtu ta brihwiba weens apfeggums ta launuma, fa dohtu ta tam zilwekam wakkas, pehz fawas pahrwehrtas firde fahribahm darriht, fo gribbedams. Ne wijs ta, manni draugi! Juhš paleekat Deewa kalpi, fakka tas Apustuls. Deews naw weens Deews tahs netaisni, bas bet tas taisnibas. Za besdeewiba wiñnam ne patihk. Kas launs irr, tas ne paleef preefch wiñna. Masgaites, schrihstaites, fakka tas Praweets Esaias 1, 16 — 20 atmet, teet juhsu launas darrifchanas no mannahm azzim noht, mittejeetes launu darriht. Mahzaites labbu darriht, meflejeet to teesu, palihdsat tam apbehdinatam, isdoht deet bahrinam teesu, teesajeet to atraitnu leetas. Tad nahzeet un lai mehš kohpâ teesajamees, fakka tas Kungs. Za juhs gribbeseet un klausiseet, tad ehdisseet juhs to labbumu tahs semmes. Woi ne redsat juhs to ifdeenas ar fawahm azzim, fa bes fristiga prahta un fristigas dshwofchanas ta brihwiba tam zilwekam ne palihds neneeka? Zaw daschi brihwlaudis no wahzeescheem un latweescheem staiga starp jums apfahrt. Ko derr teem ta brihwiba kad wiñni ne fristigi dshwo, kad wiñni no fawahm fahribahm sawaldsinati tam flinkumam, tai dferfchanai, tai spehleschanai un wiffadeem kauna, darbeem padohdahs? Woi wiñni ne paleef par gahnefli preefch Deewa un zilwekeem?

Woi winni ne zeesch leelakas behdas un leelaku truhkumu ne kà tas kalps, kas gohdigi dschwwo? Ne aismirstat to, ka Deews zaur sawu Dehlu juhs us augstaku swehtibu irr aizinajis, ne kà pasaules waldneeki spehj jums apfohliht, prohti us to muhschigu labklabfchanu. Sche effat juhs tikkai peemahjotaji un sweschineeki, fakka tas swehts Pehteris. Wissas pasauligas starpibas mittejahs weenreis — eefsch nahwes. Tad gull tas kalps un tas swabbadneeks, tas Kungs un tas semneeks weenâ semmê. Tad weens irr kà ohtrais. Tad wiffus sagaida weena teefa, weena dschwiba, kas muhschigi paleek. Laimigs buhs tas, kas schinni pasaulê tai weetâ, fur Deews winnu lizzis, tà buhs fataisijees, ka tas Kungs us winnu warrehs fazzih: Tu gohdigs un ustizzigs kalps! tu effi par mas ustizzigs bijis, es eezelschu tew par dauds, ee-eij tawa Kunga preekâ! Un us tahdu kristigu prahtu un kristigu dschwoschanu palihdseet saweem/laudim juhs, kas juhs par preekschneeskeem, wezzakeem, pehrmindereem un teefas-wihroem tapseet wehleti! Matt. 5, 16. 13. Lai juhsu gaischiba spihd Lauschu preekschâ, ka tee eerauga juhsu labbus darbus, un gohda juhsu tehwu, kas debbesis irr. Juhs effat tahs semmes fahls, ja nu ta fahls neleeta irr, ar fo taps fahlihts, ta ne derr wairs ne kahdâs leetâs, bet tas tikkai ahra met-tams un no laudim saminnams.

Nahdajt sawu kristigu prahtu wifswairaf

tad, kad zitti pee jums gudru padohmu mefle,
 kad tee no jums zerre kahdu labbu pamahzifchanu,
 palihdsibu jeb teefu dabbuht.

Tad fargajeetes no negudreem wahrdeem,
 no nepateefigahm mahzibahm, no netaisnas tee-
 fafchanas. Esaias 5, 20. 23. Zo tas Praweets
 fakka: Woi teem, kas to launu fakka labbu
 effam, un to labbu launu, kas to tumfibu
 par gaismu darra un to gaismu par tumfi-
 bu, kas to ruhktumu par faldumu darra
 un to faldu par ruhktumu. Kas to besdee-
 wigu dahwanu dehl taisno un to taisnibu
 to taisnu no teem atrauf. Tarehz, fur
 buhdami, fo runnadami jeb darridami, bih-
 steetes Deewu!

Trefchâ fahrtâ fchi jums fluddinata fcheh-
 lastiba juhs fkubbina us to, ka juhs pee augat
 wiffadâ labbâ atsifschanâ un gudribâ. Tam gu-
 dram, labbi ismahzitam zilwefam ne fur ne
 truhks maise, kad winsch tikfufchi tohs darbus
 strahdahs, fo winsch proht. Bet tas negudrs,
 kas sawâ jaunibâ neneeka naw mahzijeas, tas ne
 fur ne atraddihs sawu istifschanu. Kas tahdu
 labpraht usnems? Us fo tahds irr derrigs?
 Du waizaju es juhs, manni draugi! fche, preefsch
 ta dsihwa Deewa, kas juhs zaur zaurim pasifst,
 woi juhs wiffi lihds fchim effat pehz tahdas lab-
 bas atsifschanas dsinnufchees? Woi effat juhs
 wiffi par to gahdajufchi, ka juhfu behrni no ma-
 fahm deenahm taptu mahziti un us derrigeem
 darbeem eera dinati un fkubbinati? Ko atbild
 juhfu sinnama firds? Leekat man runnaht, ka

draugs us sawzem draugeem, kà mahžitais us sawu draudsi, ko Deems winnam irr ustizzjis, un par kurras swehtibu winnam irr ja gahda. Es esmu jauns pee jums nahjis, es esmu firms starp jums palizzis. Tik dauds gaddus esmu es juhs juhsu pagastôs apmeklejis, ar jums farunajees, juhsu behrnus pahrklaufjis un winnus us pirmu swehtu wakkarehdeenu fataltjis. Gan esmu es leelu pulku atraddis, kas sawus behrnus labbi bij mahžijufchi, un man irr preeks to apleezinagt preeksch draudses. Bet gan arr tahdus, par kurreem man bij ja nopuhfchahs un asfaras ja raud: kas nei paschi sawus behrnus mahžija, nei labpraht gribbeja winnus skohlâ suhtigt, nei us zitteem wajjadsigeem darbeem winnus no masahm deenahm skubbinaja, bet likka winnus sawâ walkâ dsihwoht, kà lohpu behrnus, ittin kà ne buhtu winni kristigu zilweku behrni, kas Jesus draudse irr usnemti. Ko warrehs tahdi zerreht, kad winni plafchâ pasaulé sawu usturru gribbehs mefleht?

Nu tad, luhdsami, gahdajeet par to, ka ta kristiga atsichana un wiffada gudriba wairojahs juhsu starpâ. Mahžait sawus behrnus, kad winni wehl ne spehj zittus darbus darriht, mahžait winnus grahmatas lassigt. Tas grahmatneeks dauds lehtaki un drihsaki sawu atsichanu wairo, ne kà tas, kas ne proht lassigt. Tas grahmatneeks paleef apdohmigs, gai chafs sawâ prahtâ, us wiffadeem darbeem derrigaks. Paschi tee jauni likkumi, kas preeksch jums irr sarakstiti, un no muhsu schehliga Keisera apstipri

nati, jums tad wehl buhs ihsti labbdarrigi, fad juhs mahkat tohs lassiht un faprašt. Taphez pee auqat atsichchanâ un gudribâ. Sahlam. fakk. w. 3, 13. Swehtigs irr tas zilweks, fas gudribu atrohd, fakka Sahlamans, un tas zilweks, fas fapraschanu isdohd. Jo tas irr labbaks ar wianu prezzetees, ne fâ ar sudrabu, un wianas augli, ne fâ selts. Wianâ irr dahrgafa, ne fâ pehrles, un wifs, fo tu warretu eegribbetees, ne irr ar tahs lihdsinajams. Ilga dschwoschana irr pee wianas labbas rohkas un pee wianas freifas rohkas irr baagatiba un gohds.

Nu, mihli tizzibas beedri! esmu es sawu firde prett jums isrunnais schai swehtâ wehrâ lees kamâ deenâ, fo jums Deems irr dewis redseht. Kad juhs manneem wahrdeem tizzat, un teem paklausifeet, tad warru es jums no Deewa pufses apfobliht, fa schi deena no jums un no juhsu behrneem un behrnu, behrneem fâ weena laimiga deena taps peeminnetâ un slaweta. Tad wehl warrehs us jums fazziht, fâ Jesus us saweem laudim fazzija: Luth. 10, 23. 24. Swehtas irr tahs azzis, fas reds, fo juhs redsat, jo es fakku jums, dauds gribbeja redseht, fo juhs redsat, un naw redsejschi, un dsirdeht, fo juhs dsirdat, un newa to dsirdejschi.

Lai nu gan tee augli no schahs jaunâs buhs schanas, us furreu juhs schinnis gaddôs fataifis feetees, eefahkumâ wehl masi rahdisees, tad toz mehr zerrejeet no Deewa schehlastibas, fa tee jo gads jo wairofees. Tapatt, fâ zittahm Deewa

labbdarrifchanahm gaddahs, fa tahs pirmâ eefahkumâ dascheem ihsti ne patihk, un tomehr pehz isweizahs un to zilweku-tautu ap wehti, tappatt tas aridsan schai labbdarrifchanai gaddifees. Woi tad ta Deewa walstiba, fo tas Deewa Dehls eeksch pafaules pazehle, ne bij aridsan eetahkumâ masa un no neprachtigeem zilwekeem nizzinajama? Bet Jesus fazzija: Mark. 4, 31. 32. Ittin, fâ weens sinnepes graudinsch, fad tas fehts tohp semmê, tas wijs masakais irr, starp wiffas sehklas wirfs semmes. Un fad tas fehts irr, tad pee=aug tas, un tohp leelaks pahr wiffahm sahlehnm un dabbu leelus sarrus, tà, fa tee putni appafsch debbes warr winna pa=ehnâ ligsdas darriht, tà irr ta Deewa walstiba. Un tà buhs arridsan ar scho labbdarrifchanu. Kad juhs pateizigi to fanemfeet, fad juhs fristigu prahntu turrefeet un fristigi dschwoseet, fad juhs atsihschanâ un gudribâ meklefeet pee=augt, tad arr pee jums ta fwehtiba baggatigi rahdifees. Tad warrehs no muhsu Widssemmes fazzih: Dahwid. ds. gr. 85, 10 — 14. Eeksch muhsu semmes gohdiba mahjo, schehlastiba un peettizziba fastohpahs. Taisniba un meers skuhpstahs. Fa pateefiba no semmes isaug un taisniba no debbesim skattahs. Amen.

Ußrunnaſchana

uß

teem behrneem preeſch altara.

Laideet tohs behrniaus pee mannim nahkt un ne leedſeet teem, jo tahdeem peederr ta Deewa walſtiba. Tä ſazzija tas Kungs Jesus, kad wiſch to preezas mahzibu fluddinaja un to padohmu no tahs Deewa ſchehlaſtibas teem zilwekeem ſinnamu darrija. Mo teem beſwainigeem behrneem wiſch wairak zerreja, ka tee zeenigi buhtu, to ſwehtibu ſa nemt, fo wiſch tai paſaulei ſagahdaja. Starp teem usauguſcheem, wezjeem zilwekeem maſ tahdu bij atrohnami, kaſ ſawas leekas dohmas buhtu atſtahjuſchi, kaſ no ſaweem grehkeem buhtu atgreefuſchees un tä ſakfoht no jauna peeß ſimmuſchi. Tapahz aizinaja Jesus weenu behrnu pee ſewim, wedde to widdu ſtarp teem, un ſazzija: Pateefi es ſakku jums, ja juhs ne payrwehrſchatees un tohpat, ka tee behrni, tad juhs debbeſu walſtibâ ne nahkſeet.

Tapatt es ſchodeen arridsan eſmu ſchohs behrnus ſa aizinajis, un ſakku tä, ka tas Veſtitaſ ſazzija: Urr teem peederr ta Deewa labbdarrifchana, kaſ ſchodeen tai draudſei irr fluddinata. Zeefcham, mihli behrni! no jums warram mehſ wairak zerreht, ka ta jauna buhſchana, kaſ jums ar teem jauneem ſikkumeem irr apfohlita, fo muhſu ſchehligs Keifers irr apſtirinajis, ka ſchi jauna buhſchana ihpaſchi jums buhs labbdarriga. Juhs effat wehl jauni,

sawas dsihwibas rihtinâ, un warrait wehl dauds
 gaddus pafaulê dsihwoht. Starp teem zitteem
 daschi jau tif wezzi, daschi tif nespehzigî, ka
 winni ne warr stipri us to pafautees, ka winni
 dabbuhs redseht tohs preezigus auglus no tahs
 jaunâs schehlastibas: Tabdi tad skattahs scho-
 deen us jums ar preeku-assarahm, tâ sawa firdi
 dohmadami: Ta stunda muhsu noeechanas ne
 warr wairs tablu buht. Wehs paschi, warr
 buht, ne baudisim to laimi, fo Deews muhsu
 tehwu-semmei irr fataiijis. Bet schee muhsu
 behni to redsehs un par to preezasees. Tee-
 scham, us jums stahw muhsu zerriba, juhs
 beswainigi, kas juhs wehl warrait labbas mah-
 zibas fanemt un us labbeem darbeem eerastees.
 Deepildait muhsu zerribu! Paklaufait saweem
 wezzakeem eefsch ta Kunga, jo tas peeklahjahs.
 Gohda tehwu un mahti, tas irr tas pirmais
 baufflis, kam apsohlichana irr: ka tew labbi
 klahjahs un tu ilgi dsihwo wirfs semmes. Nem-
 meet wehrâ to jaunibas-laiku, ka juhs gudri
 tohpat un us labbeem darbeem derrigi. Ne teh-
 rejeet to laiku ar neekeem un blehnam. Ne
 staigajeet tur, fur launi kahrđinataji juhs wil-
 lina. Bihsteetes Deewu! Wansch reds un
 teesa wiffus juhsu darbus. Schis Deews, kas
 irr weens tehws wiffu to, kas behni dehweiti
 tohp debbesis un semmes wirfû, tas lai juhs
 swehti un walda ar sawu garru. Tas lai jums
 klahst stahw ar sawu palihdsibu un lai isglahbi
 juhsu dwehseles no wiffa launa, kas schinni
 grehzigâ pafaulê jums warretu us-eet! Wansch

Iai pafarga juhfu dschwibu un juhfu wesselibu!
 Wensch lai wairo juhfu fpehkus un juhfu fapras
 fchanu, fa juhfu tehwi un mahtes juhfu labbs
 darritaji un peederrigi un wiffa draudse gohdu
 un preeku no jums dabbu redseht. Amen.

To dohtu drikkeschanaš wattu apleezina.

Tehrpatâ, 20. gaweau = mehnescha
deenâ 1820.

Dr. H. L. Boehlendorff,
Grahmatu-teesas beedris.